

De Nieuwe Stad

13 feb 2023, versie 7

Ander namen voor de stad zijn: De Vrije Stad, De Groene Stad, De Fiets Stad, De Antroposofische Stad

Abstract

De vraag die GroenLinks afgelopen zomer aan ons stelde was “Hoe komen we voorbij het Kapitalisme?”. Het probleem van de huidige vorm van het kapitalisme is dat het oneindig groei suggereert op een eindige Aarde. Velen zien kapitalisme dan ook als de reden van de problemen waar we vandaag tegenaan lopen. Zie onder andere <https://www.parool.nl/columns-opinie/het-kapitalistisch-systeem-is-kapot~b4df82f5/> (“Het kapitalistisch systeem is kapot”). Maar de oorzaak zit volgens mij veeleer in ons Mens-zijn en de maatschappijvorm die we hebben gekozen, en in de manier we kiezen om het kapitalistisch systeem in te zetten.

Vanuit dit perspectief beschrijf ik een mogelijkheid om uit deze impasse te geraken door de bouw van een Nieuwe Stad. Een stad waar werken en ontspanning hand in hand gaan, waar groen en bebouwing elkaar niet in de weg zitten, en waar jong en oud op één lijn staan. Een stad met als hoogste doel de Zelfverwezenlijking van haar bewoners. Zie onder andere <https://www.desteven.nl/persoonlijke-ontwikkeling/persoonlijk-ontwikkeltraject/willen-kunnen-zijn/zijn/zelfverwezenlijking> (“Zelfverwezenlijking of zelfrealisatie”)

Mijn doel is om mensen te bereiken die in verandering geloven, mensen die niet bang zijn om hun handen uit hun mouwen te steken. Mensen die alles op alles willen zetten voor een betere toekomst voor de mensheid. Er zal veel opnieuw worden uitgevonden, zoals structuren, organisaties, producten en communicatie. Dit alles zou op een organische wijze vorm moeten krijgen.

De in dit verhaal beschreven “basisregels van duurzaamheid” vormen een mooi uitgangspunt. Er is echter nog veel werk aan de winkel voor deze Nieuwe Stad vorm kan krijgen. Welke munteenheid gebruiken we? Mogen bedrijven groeien, en hoeveel? Is de Nieuwe Stad voor iedereen toegankelijk?

Wat is er mis?

Nederland heeft een rijk volk. Wij hoeven niet in de kou te zitten, hebben allemaal een huis, een tv, een mobiel, en een auto. Wij zitten er zogezegd warmpjes bij. Zie <https://moova.nl/emigreren/beste-land-om-te-wonen/> (“Beste land om te wonen 2023”). Zo warm zelfs dat wij 30 keer zoveel ruimte op Aarde in beslag nemen als Nederland groot is. In Nederland profiteren we in ongekende mate van de rest van de wereld.

Wij wonen allemaal in grote huizen, hebben geld in overvloed en gaan vroeg met pensioen. Die grote huizen worden allemaal gevuld met spullen die we maar af en toe gebruiken. We werken voor ons geld en we switchen van baan als we iets meer kunnen verdienen, zonder ons druk te maken of we er wel gelukkig van worden.

Daarnaast vinden we dat we recht hebben op pensioen. Maar waar in 1900 slechts 6% van de Nederlanders ouder werd dan 65, is dat nu 20%. Om terug te keren naar die 6% zouden we 60 uur in de week door moeten werken tot we 78 zijn. Zo spelen er vele maatschappelijk factoren mee. Daarom is het van belang om de huidige problematiek holistisch te benaderen en gezamenlijk een oplossing te zoeken.

Het klimaat verandert, er is kinderarbeid en dwangarbeid, er is corruptie en discriminatie. Bewustwording is niet optioneel maar zou een verplicht vak moeten zijn op school. En zodra wij ons bewust worden van een dwaling verzet je je ertegen – want als je het negeert ben je medeplichtig.

Wat kunnen we doen?

Veranderen is voor mensen lastig. Iedereen zit vast in zijn eigen leefpatroon, zijn eigen leefstijl, en ook ik zit vast in mijn maatschappelijke positie. Daarnaast is de mens een opportunistisch wezen: “Ieder voor zich en God voor ons allen”. Volgens mij kun je alleen een grotere samenleving vormgeven door een aantal strikte regels op te leggen. En die regels zijn niet belemmerend maar juist bevrijdend. Door excessen tegen te gaan hoeven we de deur niet langer op slot te doen, de hoge schuttingen kunnen verdwijnen en we krijgen een echte samenleving, onder het motto: “Verbeter de wereld, begin bij jezelf”. Door gemeenschappelijke kaders en uitgangspunten te stellen, een gezamenlijke visie neer te zetten en dit alles vanuit maatschappelijk belang in het oog te houden, dan weet je waarom je iets doet en voel je effect.

Omdat verandering altijd moeilijk is, beginnen we bij nul. Van de grond af aan bouwen we een Nieuwe Stad met nieuwe bewoners en nieuwe regels. Een 15-miuten-buurt waar alle basis-benodigdheden op een afstand van maximaal een kwartier lopen te vinden zijn. Een veilige omgeving waar auto's niet de norm maar een uitzondering vormen. Een stad waar autonomie en zelfvoorziening als vanzelfsprekend gelden. De basis van de nieuwe regels is duurzaamheid, en ze zijn mij in eerste instantie aangereikt door de thema's genoemd in EerlijkeGeldwijzer.nl, een site waar eerlijkheid en transparantie bovenaan staat:

“Het gaat om bedrijven die mensenrechten schenden, het milieu schaden of het niet zo nauw nemen met dierenwelzijn. Bedrijven die betrokken zijn bij controversiële wapens, vuile energie of kinderarbeid. Deze schadelijke effecten moeten worden voorkomen of gestopt.”

In het addendum staat een korte samenvatting van de Basisregels van Duurzaamheid. Deze regels zorgen ervoor dat bedrijven die in, met of voor de Nieuwe Stad werken, handelen in het voordeel van mens en natuur. En ook de toeleveringsketen van deze bedrijven moet zo goed mogelijk gecontroleerd worden, zodat onregelmatigheden worden voorkomen. Alle bedrijven moeten “Best-in-class” zijn.

De stad wordt uitsluitend gebouwd met duurzame materialen, veel hout en weinig of geen aardolieproducten. Er komen veel kleine geschakelde passieve woningen, en kleine flats van maximaal drie verdiepingen hoog. Hierbij zijn de onderste verdiepingen gereserveerd voor minder valide personen. Er is weinig of geen privé buitenruimte maar tussen de woningen komen wel veel parken met talloze wandelpaden. En brede fietspaden waar de auto slechts te gast is.

In de Nieuwe Stad mogen uitsluitend door spierkracht of elektriciteit aangedreven voertuigen rijden met een maximumsnelheid van 25 kilometer per uur. Dit zullen voornamelijk fietsen zijn, de meest efficiënte voertuigen. Buiten de stad komt een parkeerterrein voor autonome deelauto's, want deze zijn in de stad slechts sporadisch toegestaan. Dat is ook niet erg, want de meeste bewoners wonen, werken en ontspannen in dezelfde omgeving, en hebben geen eigen auto nodig. Naast het parkeerterrein komt ook een fietsstalling en een treinstation.

Het land waarop de Nieuwe Stad wordt gebouwd is allemaal publiek eigendom. Je kunt slechts een deel van het land in bruikleen vragen aan de stad met een algemeen doel voor ogen, zoals woningbouw of landbouw. Wordt er om één of andere reden niet langer voldaan aan de voorwaarden, dan wordt dit land teruggegeven aan de stad. Je hebt het land ten slotte in bruikleen van je nageslacht.

Voor de energievoorziening wordt gebruik gemaakt van enkele parken met zonnepanelen zodat aan de volledige energiebehoefte van de bewoners wordt voldaan. De overtollige elektriciteit in de zomer wordt omgezet in methaangas, die op haar beurt in de winter met brandstofcellen weer warmte en elektriciteit leveren.

Bedrijvigheid is welkom want iedereen moet zich nuttig kunnen maken in de Nieuwe Stad. Het hoogste doel van bedrijven is, naast het maken van producten, de zelfverwezenlijking van de werknemers. Voor alle bedrijven gelden dezelfde basisregels van duurzaamheid. Zodra hier niet langer aan kan worden voldaan wordt het bedrijf aangepast of opgeruimd.

De structuur van de meeste bedrijven moet de groei hiervan beperken tot enkele medewerkers. Dit is vooral dienstig ten aanzien van de diversiteit en keuzevrijheid, voor zowel de werknemers, de klanten en de leveranciers. Alleen wanneer het een nutsbedrijf betreft, zoals een methaangasfabriek of een waterzuiveringsbedrijf, mag het aantal medewerkers groter zijn. Een nutsbedrijf moet wel aan zeer strenge regels voldoen.

De pensioenleeftijd wordt opgeschort want iedereen werkt zolang zij/hij dat wil en nodig vindt. Dat betekent ook dat een beperkt basisloon zou kunnen worden ingevoerd zodat iedereen altijd een vast uitgangspunt heeft. En vrijwilligerswerk komt ook niet meer voor in de Nieuwe Stad. Al het werk wordt betaald, maar uiteraard alleen voor zover de werknemer hier behoefte aan heeft.

Een erfenis is niet meer nodig in de Nieuwe Stad, want geld is slechts een noodzakelijk kwaad. Geld dat over is nadat je onverhoopt komt te overlijden, vloeit terug naar de stad. Hiermee is het ook niet langer zinvol om maximaal te sparen voor de erfenis van je kinderen.

Het voedsel voor de bewoners van de Nieuwe Stad wordt zoveel mogelijk verbouwd in de directe omgeving van de stad. Hiervoor kunnen akkers en kassen worden gebruikt. De regen wordt zoveel mogelijk opgevangen en regelmatig verspreid zodat een goede doorstroming van water ontstaat, zonder overlast.

De grondstoffen en producten die worden aangevoerd van buiten de stad moeten zoveel mogelijk voldoen aan de basisregels van duurzaamheid. Hier is vooral de toeleveringsketen van belang. Je mag het door de vingers zien wanneer een toeleverancier niet voor de volle 100% voldoet aan de basisregels van duurzaamheid, zolang je hier maar open en transparant over bent. En je moet er altijd naar streven om hier wél aan te voldoen.

Voor de grondstoffen en producten die worden aangevoerd in de Nieuwe Stad geldt nog een extra vereiste. Alle energie die nodig was om deze te produceren moet, linksom of rechtsom, terug geleverd worden aan de wereld buiten de stad. Hiervoor is het dubbel aantal parken met zonnepanelen nodig, maar dit is de enige manier voor de stad om volledig autonoom en zelfvoorzienend te zijn.

Er wordt in de Nieuwe Stad niet betaald met het normale geld, de Euro, maar met een soort B2B munteenheid. Eigenlijk een "C2C", want met deze munteenheid kunnen ook "C"onsumenten betalen. De C2C munteenheid kent geen rente, geen inflatie en geen speculatie. En de C2C munteenheid kent geen BTW, geen korting, er mag niet mee worden gegokt en er worden geen persoonlijke leningen verstrekt, behalve voor een woning. Of iemand moet mij haarfijn kunnen uitleggen waarom al deze dingen wél nodig zouden moeten zijn.

Aangezien speculatie met woningen ook niet is toegestaan, worden deze voor een vaste herbouw-prijs doorverkocht. Hiervoor kan eventueel ook een aparte H2H munteenheid worden ingericht. Geld is immers niet langer het belangrijkste in het leven van de bewoners van de Nieuwe Stad.

Wij leren iedere dag weer een klein beetje bij en dat zullen we ons hele leven blijven doen. Daarom is scholing en studie één van de basis instituten van de Nieuwe Stad. Iedereen mag altijd terug naar school, onder voorbehoud dat het voor jezelf nuttig is. Scholing is niet verplicht, maar het nut van studeren moet wel zichtbaar gemaakt worden. Leren moet leuk worden voor iedereen.

Nabespreking

Een Nieuwe Stad. Het klinkt als een utopie, maar wel één die werkelijkheid kan worden. Het hoogst haalbare doel van de bewoners is niet zoveel mogelijk geld vergaren, zoals in de "buitenwereld", maar Zelfverwezenlijking. Dit doel, en de Basisregels van Duurzaamheid, mogen nooit uit het oog worden verloren.

Door kleiner te gaan wonen en bewuster om te gaan met energie kun je gemakkelijk met veel minder uit de voeten. Dit is nagenoeg onbereikbaar in de huidige samenleving, maar in een nieuwe samenleving, een Nieuwe Stad, kun je dit vrij eenvoudig inbouwen. Dit is volgens mij de enige manier om het wereldwijde klimaatdoel van maximaal 2,0 graad opwarming in 2100 te behalen.

Vragen die oprijzen uit bovenstaand betoog zijn:

- Hoe bepalen we wie er mag komen wonen en wie welke woning mag kopen?
- Hoe voorkomen we dat mensen alleen profiteren van de voordelen van de Nieuwe Stad?
- Hoe worden ondernemingen ingericht, en hoe beperken we de groei van ondernemingen?
- Hoe controleren we of leveranciers voldoen aan de basisregels van duurzaamheid?

De vraag "Hoe komen we voorbij het Kapitalisme" is beantwoord door het kiezen van een ander uitgangspunt. Een samenleving waarin andere doelen worden gesteld, waarin andere normen en waarden gelden. Met deze Nieuwe Stad heeft het kapitalisme aan waarde ingeboet en zijn we een andere weg ingeslagen.

Er zullen zeker tal van vragen gerezen zijn naar aanleiding van dit ontwerp van een Nieuwe Stad. Ik wil echter graag meer details verstrekken en de vragen naar beste kunnen beantwoorden.

Addendum: De Basisregels van Duurzaamheid

Transparantie	Je hebt het recht te weten welke gevolgen bedrijfsactiviteiten kunnen hebben voor je leven en welke risico's je erdoor loopt.
Zuinigheid	Je moet verstandig omgaan met de middelen die je ter beschikking staan. Het afval moet gescheiden ingeleverd worden voor het maken van nieuwe producten.
Mensenrechten	Ongeacht herkomst, nationaliteit, overtuiging of andere kenmerken moet je recht hebben op vrije meningsuiting, persoonlijke integriteit en zelfbeschikking.

Arbeidsrechten	Alle werknemers moeten veilig kunnen werken en een eerlijk loon krijgen.
Wapens	De wapenindustrie moet geen omstreden wapens maken en nooit wapens leveren aan dictators of zwakke regimes.
Voedsel	Er moet voedselzekerheid zijn voor alle mensen en gemeenschappen op aarde.
Gezondheid	Bedrijven mogen alleen veilige stoffen gebruiken en moeten gevaarlijk werk en milieuvervuiling door chemicaliën voorkomen.
Gendergelijkheid	Alle mensen verdienen gelijke rechten, verantwoordelijkheden en kansen, ongeacht geslacht of seksuele oriëntatie.
Klimaat	De opwarming van de aarde bedreigt mensen, landbouw en natuur.
Natuur	De steeds snellere achteruitgang van de mondiale biodiversiteit moet een halt worden toegeroepen en de natuur moet hersteld worden.
Dierenwelzijn	Dieren zijn wezens met gevoel en verdienen respect en bescherming. Ze moeten hun natuurlijke, soorteigen gedrag kunnen vertonen, en ze moeten zo veel mogelijk vrij zijn van ongerief, pijn, verwondingen, angst en chronische stress.
Fossiele energie	De vervuiling van land, lucht en water door boorplatforms, faciliteiten voor olie- en gasproductie, affakkelinstallaties en raffinaderijen moet gestopt worden.
Belastingen	Voor iedere samenleving zijn belastinginkomsten essentieel. Openbare voorzieningen worden ermee betaald, zoals gezondheidszorg, onderwijs, infrastructuur en sociale zekerheid.
Corruptie	Corruptie is schadelijk voor de politieke en de sociale structuur.
Monopolie	Monopolies en oligopolies ondermijnen de vrije marktwerking in ernstige mate.
Industrie	De productie van goederen in fabrieken laat vaak erg veel vervuiling achter.
Mijnbouw	De bodem- en waterkwaliteit worden ernstig aangetast door mijnbouw en ertsraffinage.